

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. **20**

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó:

TÖRÖK BALINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

Milyen legyen az új adótörvény?

Ezelőtt négy esztendővel lépett életbe a ma érvényben levő adótörvény, amelynek alapján öt évre rótták ki a termelők adóját. Az adó kivetés arányát a régi kataszteri jövedelemhez viszonyítva az alábbi kimutatásban vázoljuk. A jövedelem 12 százalékát fizeti ma állami adó címén a termelő, ha házi kezelésben van a birtoka és 14%-kát, ha bérben van. Ehez járul még 5 százalék vármegyei, 3 százalék községi és 0.5 százalék mezőgazdasági kamarai pótdadó. Mig régen a pótdadók százaléka az állami adók összege után vettették ki, ma a jövedelem után történik azok kivetése, ami végösszegében lényeges különbséget jelent. Ezekben a fenti adókon kívül, hogy milyen címenek és hányféle adót kell fizetni, azt hiszem, hogy nagyon kevés gazda van, aki tisztában volna vele. Az adók percentuális megosztásánál azt látjuk és a lefolyt évek alatt azt tapasztaltuk, hogy a megyének az 5 százalék sok, a községeknek pedig a 3 százalék kevés, mert ezenkívül a községekben még sokféle adónemmel terhelik a földmivelő népet.

Nekünk tisztába kell jönnünk azzal, hogy milyen alapon adózunk ma és milyen alapon akarja a kormány az új törvényjavaslatot kidolgozni, hogy erre vonatkozó észrevételeinket és kívánságainkat módunkban álljon megtenni. Ha ezt nem tesszük, az elevebb mozgási lehetőségekkel rendelkező és hangosabb társadalmi osztályok bizonyára módját fogják találni, hogy a néma gyermeke: a mezőgazdaságra tereljék át még a mainál is fokozottabb mértékben a közterheket. Már is minden termény értékesítésekor a forgalmi stb. adókkal, vámokkal, illetékekkel, különféle bélyegekkel (tímbrú special, proporional, stb.) oly horribilis adóterheket visel és a magas exportilletékek révén a mezőgazdasági termények ára a belföldön annyira le van szorítva, hogy újabb terheket vállalni képtelen a mezőgazdaság.

Amikor mi ezt írjuk, egyidejűleg Bukarestben már esztergálják a jövő évben működésbe kerülő adóprécs csavarjait, hogy a mainak tízszeresére emeljék az adókat. Honnan? Miből fizessünk? kérdezzük ma. De majd nem kérdik akkor, ha megszavazni hagyjuk a törvényt, hanem csak alkalmazzák könyörtelenül.

Lássuk tehát először is, hogy helyén való-e a ma érvényben levő becslés? Feleletünk röviden az, hogy nem. — Nem pedig azért, mert ha pld. a mellékelt összehasonlító kimu-

tatásnak első tételeit vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a 4 fillér holdankénti kataszteri jövedelem 15 L

KIMUTATÁS a bérérték és kataszteri jövedelem viszonyáról.

Kataszteri jövedelem holdanként	BÉRÉRTÉK				
	Szántó, takarmány, legelő, nádas		Kertek és szilvások	Szőlők	Erdők, melyeket vágással használ a tulajd.
	Korona	fill.	Leu	Leu	Leu
04	—	15	—	—	3
50	—	45	—	—	25
1	—	60	90	—	40
2	—	100	150	200	60
3	—	110	165	220	75
4	—	120	180	240	90
5	—	130	195	260	100
6	—	140	210	280	110
7	—	150	225	300	120
8	—	160	240	320	130
9	—	164	244	328	134
10	—	168	248	336	138
15	—	179	268	358	—
20	—	189	288	378	—
30	—	199	299	398	—
40	—	—	326	418	—
50	—	—	346	438	—
60	—	—	—	460	—

jövedelemmel van egyenlősítve. Ma az arany korona, vagy lel értékét 41 papír leinek számitják. A mezőgazdaság megadóztatásának is csak ilyen arányban volna szabad emelkednie. Tehát a régi 4 fillér kat. holdankénti jövedelmet ma 1 Leu 64 bani értékben volna szabad értékelni és nem a 41-szeresnek még a tízszeres értékén! A magyarázat végtelenül egyszerű ehez. A háboru előtt 100 kg. buza ára 24 arany korona, illetve lel volt. A mai valutáris értékben (41 papír leiben számítva 1 arany k., illetve L.-t) 984 L.-nek, tehát 16 L. hján 1000 L.-nek kellene lennie a búzának 100 kg.-ként, noha még a 900 L.-t sem ért el az ára, s ezzel szemben a gazdák a kataszteri jövedelem valorizált értékének tízszeresére emelt jövedelem után fizetik ma az adót, noha még a valorizált értéket sem kapják meg a legjobb terményeikért sem. Ugyanezt a számitást megcsinálhatjuk a többi kalászosokkal, avagy kapás növények árával is és mindeniknél erre az eredményre fogunk jutni. Nincs kivétel e tekintetben az állataraknál sem. A kirovás antiszociális is egyuttal, mert a hosszas utánjárásokkal nehezen minden egyes

vármegyétől külön beszerzett alábbi számoszlopok közül a másodikból kitünik az, hogy egyes vármegyék nem egyformán vannak megterhelve a földadóval. A régi földadójának 23-

ÖSSZEHASONLÍTÓ KIMUTATÁS az 1918. és az 1923. évi földadóról.

Pénzügyigazgatóság	1918 évben földadó		Hányszorosa a mai adó az 1918 évinek	1923. évben földadó		Hadipótlékok hány-szorosa a mai adó az 1918 évinek?
	Kor.	fill.		Leu	h.	
Aiud—Nagyenyed	473945	6212	6045570	—	8	—
Arad—Arad	1423789	158	12706044	24	5.5	—
Bistria—Beszterce	196805	0516	3171891	—	10	—
Brasov—Brasó	165878	0712	2008173	16	8	—
Careii mari—Nagykároly	1023852	439	9429342	93	5	—
Cluj—Kolozsvár	431989	7426	11264276	50	16.5	—
Dej—Dés	364432	10195	7078560	40	12	—
Deva—Deva	511370	90125	6395538	—	7.7	—
Fágáras—Fogaras	123981	37145	1812552	76	9	—
Lugoj—Lugos	987448	37117	10998976	90	7	—
Miercurea Ciuc—Csikez.	115615	86305	3506953	—	19	—
Odorheiu—Székelyudvh.	120460	48235	2841350	67	15.5	—
Oradea mára—N-várad	1802496	3683	15041475	58	5.5	—
Sánmartin—Dicsőszentm.	250814	35125	3166748	33	7.7	—
Sft. Gheorghe—S.-szty.	270107	00165	4476672	16	10.2	—
Sibiu—Nagyszében	284227	0512	3372600	12	7.5	—
Sighișoara—Segeșvár	336754	0014	4707019	77	8.5	—
Sighet—M.-sziget	150663	72155	2461260	11	9.5	—
Tg.-Murăș—M.-vásárhely	283396	061875	5313537	80	11.5	—
Timișoara—Temesvár	2621482	6595	24711023	—	6	—
Turda—Torda	312266	651475	4614303	68	9.5	—
Zalau—Zilah	421073	991775	7477080	—	11	—
	12681950	9912	152609929	81	—	—

Vármegyei pótdadó 63820716— L
Községi pótdadó 36831214— L
Összesen: 253231860— L

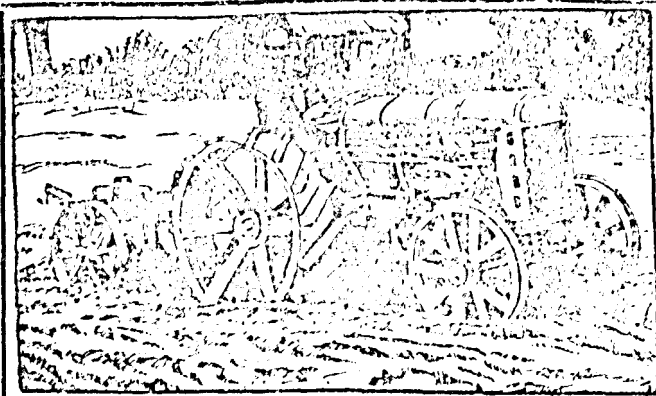
szorosát fizeli Csik, 17-szeresét Tordaaranyos, 26-szorosát Kolozs, 30 szorosát Krassószörényvármegye, csak 8-szorosát Arad, 12-szeresét Biharvármegye, stb. Az utolsó számoszlopból pedig kiolvasható, hogy az egyes vármegyék a hadipótlékokkal hány-szorosát fizetik régi adójuknak? 5- és 19-szerese között változik az arány! Pl. Csikvármegye 19-szeresét, Kolozsvármegye 16.5-szörösét, Udvarhely 15-szörösét, Marostorda 11 szeresét fizeti, noha Arad, Temesvár, Krassószörény, tehát a Bánát 5—7 szeresét, Bihar 5—5-szörösét, a Barcaság 8-szorosát fizeli csupán régi terheinek. Hol vannak ezek a vidékek talajminőség, és

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Szada Regina Maria No. 2. Telefon 999. szám. [3983]

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszálított áron részletfizetésre szeresheti be gépszükségletét.

mezőgazdasági kultúra tekintetében a nagyobb adóval is sújtott területektől! Mennyivel kisebb a jövedelem azon a vidéken a földmivelés után ahol kétszeresét, sőt háromszorosát fizetik a terheknek! Egyenlő elbánást kértünk minden gazda részére és pedig méltányosat és igazságosat.

A kimutatás első és harmadik számszlopai mutatják vármegyénként csoportosítva az 1918. illetve 1923. évi földadó összegét. A régi 12 és fél millió k.-val szemben 152 és fél millió L.-el vagyunk megterhelve, vagyis a 41-szeres valorizált, kereken 50 millió helyett 152 milliónál is nagyobb teherrel vagyunk megróva. Most pedig ezt másfél milliárdra akarják emelni, a kivétel előtt lezárt sorompók mellett! Erre már képtelenek vagyunk. Lehetetlen nem szabad kívánni, mert az adózásnak nem lehet célja az adóalapok megsemmisítése sőt azok megerősítését kell hogy célul kitűzze.

Ime ez a néhány egyszerű példa elég világosan magyarázza meg, hogy milyen súlyos veszedelem előtt állunk! Össze kell fognunk idejében, mert ha nem tesszük, keservesen meg fogjuk adni az árát. A másfél milliárd földadó mellett még egyannyi pótdadót fognak legalább róni s akkor is utjainkat, iskoláinkat magunknak kell rendbehozatnunk, a vasuti kocsiakat pedig a vagonokat igénybevevő gyáraknak s b., s a magunk megélhetésére nem marad semmi a verejtékes munkánk után.

Török Bálint.

A mezőgazdaság válsága és a bukaresti mezőgazdasági syndikatus.

Évek óta vergődik a mezőgazdaság a rossz termelési és közgazdasági viszonyok súlya alatt. Számítalan feliratban fordult az E. G. E. és a többi gazdatársadalmi intézmény a liberális kormányhoz a mezőgazdaság válságos helyzetének javítása érdekében, de süket fülekre találtak panaszaink. Az Avarescu kormány több megértést tanúsított a gazdasárelmekkel szemben, ezért panaszainkat az Avarescu kormány előtt is megisméltük. Legutóbb megmozdult a Bukarestben székelő Romániai Mezőgazdasági Syndikatusok Központja is. A központ emlékiratban fejti ki, hogy a mezőgazdaság a legalkalmasabb eszköz a lei stabilizációjára. Az emlékiratban kifejti a központ, hogy a liberális kormány közgazdasági és pénzügyi politikája elhibázott volt. A régi kormány abból a hibás álláspontból kiindulva, hogy Erdély csatolásával Románia ipari állam lett, teljesen elhanyagolta a mezőgazdasági érdekeket és a hibásan végrehajtott agrárreformmal súlyosbította a mezőgazdasági termelés helyzetét.

A liberális kormány tervszerűleg lenyomta a mezőgazdasági termékek árát, egyidejűleg pedig jelentős előnyökhöz és vámkedvezményekhez jutatta az ipari termelést. Ennek a gazdasági politikának az lett az eredménye, hogy a háborút követő hét év alatt *Romania még hatodrészt sem exportálta annak a gabonamennyiségnek, amelyet a háború előtt egyedül a régi királyság exportált*, a belföldi ipar viszont a nagy kedvezmények dacára is csak részben tudja kielégíteni a belföldi szükségletet.

Az emlékirat utal arra, hogy míg Románia mezőgazdál elvesztli a külföldi értékesítési piacokat úgy a gabona, mint az élőállatok részére, addig az importáló államok arra törekednek, hogy fokozzák a mezőgazdasági termelést. *A romániai kis és nagy mezőgazdák a megfelelő technikai eszközök hiányában nem fokozhatták a termelést, nem újították fel az inventárokat. Az összes mezőgazdasági gépek úgy a belföldön gyártottak, mint a külföldről importáltak, 30 százalékkal drágábbak ma a háború előtt aranyértéknel.* Új

gépek vásárlása tehát lehetetlen, mert a gabona ára viszont Romániában a világgiazi ár alatt van.

Elhibázott volt, — mondja továbbá az emlékirat, — a régi kormány pénzügyi politikája is, amely megszorította a hiteleket, pénzügyi idézett elő, hogy ezzel a lej vásárlóerejét növelje. Ez a rendszer eredményezte, hogy a lej esett, mikor a romániai mezőgazda eladni akart és emelkedett, mikor importárut volt kénytelen venni. Ebben az évben a háboru befejezése óta kétségtelenül a legjobb lesz a terméseredmény, amely azonban mennyiségileg csak a háboru előtti termésnek közép-arányosa. A pénz- és hitelhiány következtében azonban a jótermés dacára a mezőgazdák kiszolgáltatták a spekulációnak és ezért a központ arra kéri a miniszterelnököt és a földmivelésügyi minisztert: a kormány szakiison az árak lenyomását célzó politikával és minden áldozattal stabilizálja a lejt.

A valuta stabilizálását a mezőgazdasági szindikátusok központja Garoflid miniszter koncepciójához hasonlóan a külföldi devizának felhasználásával kívánja elérni. *A kibocsátandó bankjegyek fedezetül az arany helyett a gabona szolgálna.* Az emlékirat végül utal arra, hogy a Banca Națională az a terve, hogy a kereskedelmi hiteleket 2 milliárd lejjel csökkenti és ezt az összeget a mezőgazdasági termelés rendelkezésére bocsátja, nem oldja meg a mezőgazdaság krízisét mert 2—3 milliárd lej elenyészően csekély összeg erre a célra.

Sertéstenyésztési eljárások Dániában.

Elsősorban azt a meglepő tapasztalatomat emelem ki, hogy Dániában ugyszólván sehohsem legeltetik a sertéseket, még a tenyészanyagot is teljesen legelő nélkül nevelik fel. Összes mozgási lehetőségük az aránylag szűk udvarra és a kis kifutókra szorítkozik. Mint- hogy pedig a sertéstenyésztés terén — legalább is, ami a jövedelmezőséget illeti — a dán gazdák ritka kedvező eredményt érnek el, el kell hinnünk, hogy istállóban és udvaron is lehet sertést eredményesen tenyészteni.

A kocákat nagyon korán fogják tenyész- tésbe, gyakran már 7—8 hónapos korban, nem annyira a kort, mint inkább az elért fejlettséget és súlyt tartják fontosnak. Amennyire meg- élhetem, a tenyészállatoknak szánt süldőket erősen hizlalva nevelik. Az egyik tenyészében a fiatal kocasüldők naponként 2 kg. árpa- és zabdara keveréket és 5—6 liter lefőlőzött tejet kaptak. Mozgási alkalom nem lévén, így ér- hető, hogy ugyanott a 7¹/₂ hónapos tenyész- koca süldők 140—150 kg.-ot nyomtak. Mit szól- nának Dániában azok a magyar tenyésztők, akik a hazai kiállításokon bemutatott tenyészállatok tuteletelt, hizlalt voltát kifogásolják?

A malacozási átlag Dániában 10¹/₂ darab, a választási átlag 8¹/₂ darab. Ezt a nagy külön- bözetet a meglepően nagy agyonnyomási vesz- teség nem indokolja; a tenyésztők ugyan a malacbetegségek miatt különösen nem panaszkodnak, de nyilván pusztit ott is a paratífusz, tüdőgyulladás s b.

A malacokat nagyon korán, gyakran már hat, többnyire nyolc hetes korukban választják el, átlag 13, illetve 15 kg. súlyban. Arra a kér- désre, hogy miért nem szoptatnak tovább, azt a felvilágosítást adták, hogy a hizlalásnál is, meg a tenyészítésnél is időt veszítenének. A né- met tapasztalatok szerint kívánatos a tíz hetes szoptatás; megállapításaik szerint a malacok megfelelő takarmányozása esetén a koca ekkor már nem veszít súlyából, sőt még a szoptatás tartama alatt újból bugatni is lehet. Minden- esetre figyelembe kell venni, hogy a dánok mindenütt tejet etetnek, ami megkönnyíti a ko- rai elválasztást.

A sertések megjelölése Dániában nem te- toválással történik. A malacok füleit kicsipik, bizonyos megállapított kulcs szerint, így jelölik

meg őket anyjuk számával; amelyik közülük tenyészállat lesz és belekerül a törzskönyvbe, az gombalaku krotáliát kap a fülébe. Többnyire mindkét fülbe elhelyezik ugyanazt a krotáliát, hogyha esetleg az egyik elvesznék, annak pótlásáig a másik alapján megállapíthassák az áll- lat azonosságát. Ezt az eljárást a tetoválásnál sokkal jobbnak tartják.

A csókaszemet és a szőröcsigát (virblit) nem tartják hibának, nem tulajdonítanak jelen- tőséget fennforgásuknak. Mindegyikből igen sok látható. Amidőn felhívtam a figyelmüket erre, megmutattatták maguknak a csókaszem kül- lönböző eseteit; arra a kérdésemre, hogy nem tartanák e szükségesnek ez ellen védekezni és a csókaszemüket kiselejtezni, azt a választ ad- ták, hogy akkor jóformán minden állatjukat ki kellene muszálniok.

A dánok sertésistállói roppant különbö- zők, vannak egészen kezdetleges tákolmányok és gondosan épített, mintaszerűnek mondható épületeik is. A falazat általában téglá; a kutri- cák ugyszólván mindenütt deszkából vannak készítve. A 2—2¹/₂ m. magasan elhelyezett pad- lósolás többnyire lazán rakott deszka, lesározás nélkül, rajta vastagon szalma: ezt tartják a leg- jobb szellőztető eljárásnak.

A sertéstenyésztés fejlesztését elég bonyo- lult módon oldották meg Dániában, aminek a magyarázata bizonyára abban rejlik, hogy egy- szer az egyik, másszor a másik tényező akart valamit ennek az érdekében tenni s az egyszer megkezdett munkákat tovább folytatták, anélkül, hogy később a munkafeladatokat egységesen szervezték és egyesítették volna.

Olyan sertéstenyésztő egyesületeket, ami- lyeneket Németországban láthatunk és amelyek a tenyészítés irányításának minden munkáját el- végzik Dániában nem találunk.

A cseh hadüzenet.

Megemlékeztünk volt a cseh vámtörvény- ről, amely e fiatal állam még fiatalabb törvény- tárának legújabb jövevénye. E vámtörvény se többet, se kevesebbet nem tesz, mint kitiltja a cseh köztársaság területéről a romániai gabo- nát, illetve az összes romániai mezőgazdasági termékeket és ezáltal elvágja a romániai me- zőgazdaság útját azok felé az országok felé, amelyek a romániai agrártermelés legtermésze- tesebb felvevő piacai voltak.

Ha az ember a cseh vámpolitika oka és célja iránt érdeklődik, a felelet nagyon rövid és nagyon egyszerű. Semmiféle mélyebb gaz- dasági érdek nem rejteződik ez intézkedés háta mögött, semmiféle céltudatos és szüksé- ges védelme a cseh termelésnek, semmiféle felkarolása a cseh dolgozó osztályoknak. Ellen- kezőleg súlyos gazdasági és szociális követ- kezményei lesznek: az árak emelkedése, az élet nehezbulése, a nyomorúság növekedése, gazdasági zűrzavar, munkanélküliség és szo- ciális bizonytalanság. S hogy mindezeknek a várható konzekvenciáknak a biztos tudatában a cseh kormány mégis szükségesnek látta a vámtörvény keresztülvitelét, annak messzemenő, fontos politikai okai és céljai vannak.

A cseh kormány ezekkel a gazdasági rendszabályokkal akarja reáknyszeríteni Romá- niát és Magyarországot, hogy a cseh járomba fekdűjenek bele és huzzák az igát, vásárolják a cseh ipari cikkeket, de ne vilessenek oda be mezőgazdasági terményeket s ezáltal me- gerősítsék a cseh mezőgazdaságot is. Mi elve- szítünk egy jó piacot, de bojkottálnunk kell minden cseh ipari terméket úgy mint magyar- országi gazdatársaink is teszik és ha kormá- nyunk politikai és közgazdasági irányu vezetése elég ügyes és sürge lesz, a hadüzenettől nem kell megijednünk, mert megfelelő vámpolitiká- val győzelmesen kerülhetünk ki a vámháboru- ból. Addig is míg a kormány a cseh ipar ter- mékeire magasabb vámot vetne, bojkottáljuk a cseh ipari termékeket!

A tojások eltartása.

— Együttal felelet beérkezett kérdésre. —

A háztartásokban különféle eljárások vannak használatban. Így szokták a tojásokat korpába, szecskába, fűrészporba rakni. Szokták továbbá a tojásokat disznózsírral bekenni. Erre a célra különben egyéb zsíradékot is használnak, u. m. vaját, marha- és birkafaggyút, lenolajat, viaszt, fenyőgyantát. Ezekből különféle keverékeket is szoktak csinálni. Használják továbbá a vaselint és a parafint is. Mindezek az anyagok hosszabb-rövidebb időre eltartják a tojást frissen, csak az a baj, hogy ha megromlanak, vagy a zsírfélék megavasodnak, akkor ezeknek a szagát és ízét átveszi a tojás tartalma is. Szokták a tojásokat kollodiummal bevonni, vagy gyorsan száradó spirítuszalakkal bekenni. Az eredmény azonban kétséges, mert a tojások víztartalma könnyen elpárolog. A gipszet is felhasználják erre a célra, akként, hogy hig pépet készítenek belőle és a tojásokat rövid időre ebbe bemártják.

Mindezeknél az eljárásoknál sokkal jobb a tojásoknak mézvízben, vagy víztüvegben való eltartása. Ez a két eljárás a háztartásban a legkönnyebben véhető keresztül és a célnak legjobban megfelel, mert a nedves konzerváló szerek következtében a tojások csak igen keveset veszítenek súlyukból, minőségük pedig kifogástalan marad.

Ha nagyobb mennyiségű tojást el akarunk tenni mézvízben, akkor a következőképpen járunk el: 25 liter tiszta vizet tartalmazó edénybe 1—2 kg. égetett meszet, 1 marék konyhasót, többiben jól összekeverünk és 24 óráig állni hagyjuk. Ez idő alatt az üledék fölött viztisza mézvíz keletkezik. Ezt óvatosan lemerik az üledékről és vagy a konzerválásra szánt edénybe, vagy egy tartóba öntik. Ebbe belerakjuk a tojásokat úgy, hogy a mézvíz ezeket teljesen elföldje. Ezután az edényeket úgy földjük be, hogy a tartalmát a külső levegőtől lehetőleg elzárjuk. A konzerválásnak ezt a módját pincékben hajják végre és pedig nagy betonkemencékben, vagy pedig különböző méretű tartályokban, vagy agyagedényekben.

Kisebb mennyiségű tojás eltartására legal-
kalmasabb a víztüveg oldat. A víztüveg lehet kétféle. Káliumvíztüveg (kálium metaszilikat), vagy nátronvíztüveg (nátrium metaszilikat). Az eltartás úgy történik, hogy 95-rész tiszta kútvizet felforraltunk és 5-rész víztüveggel jól elkeverjük s ha a keverék jól kihűlt, akkor a tojásokat belerakjuk. Meg kell figyelni, hogy a tojások usznak-e a folyadékban, vagy elmerülnek. Azokat, amelyek az oldatban usznak, nem szabad konzerválásra felhasználni. Prall szerint a kereskedésekben kapható, mintegy 10%-os víztüveg-oldatból 1 liter 10 liter forrált vízzel hígítunk s ez a keverék 140—150. darab tojás eltevésére elegendő. Beck a következő eljárást ajánlja: 1 kg. égetett meszet 20 liter vízben jól megkeverve, állni hagyunk, míg leülepszik és fölötté tiszta mézvíz nem keletkezik. Ebből a viztisza mézvízből 12 litert megmelegítve 1 kg. nátron víztüveggel összekeverünk és miután lehült a tartályokba rakott tojásokat vele leöntjük, hogy néhány centiméterrel magasabban álljon fölöttük a folyadék. Az edényeket azután erős papirossal leköljük és fagytól mentes helyiségben elhelyezzük. A víztüveg-oldat kocsonyaszerű lesz s ha ezen repedések mutatkoznak, friss folyadékot kell utána öntenünk. A víztüveg huzamosabb eltartás mellett a tojásba hatolva enyhe, lugos íz kölcsönöz a tartalmának, ezért előbb keserűs-
oldatba mártjuk a tojásokat s csak azután kerülnek a víztüveg-oldatba. Hogyha a víztüveg jó volt s a tojások frissek és a kezelés általában gondos volt, akkor egy év múlva is a legkülönbözőbb konyhai célokra használhatók fel az így elteit tojások.

Winkler János.

Árvíz után mit vessünk?

(Felelet, ezirányú kérdésre.)

Az árvíz által sújtott vidékekről érdeklődő sorokat vettünk, hogy az elsodort, vagy leiszapoltt vetéseket mivel pótolhatnók július. aug. hó folyamán? — Többféle termény van, amelyek alkalmasak volnának még az idén való elvetésre. Ilyenek a mohar, tarlórépa, pohánka, fehér mustár (utóbbi zöld takarmánynak). Hogy ezek közül melyiket vessük, az a körülményektől függ. — Milyen a talajunk, az éghajlat. Miféle vetőmagot kaphatunk. Az éghajlatot illetően Erdély közep magasságában a fenti termények mindenképpen nyugodtan vehető. A moharból kat. holdanként 16—18 kg. vetőmag szükséges. A vetés sorlávola 10—12 cm. Alátakarás mélysége 1—1.5 cm. Termés kat. holdanként 17—28 mm. mag 5—7 mm. A jó vetőmag csiraképesége 80%.

A fehér mustár vehető áprilistól—szeptemberig, Vetőmagszükséglet 8—10 kg. Sorlávolság 12—15 cm. A vetés mélysége 1/2—1 cm. Magtermés kat. h.-ként 5—6 mm.

A tarlórépa a mély de könnyű anyagos homoktalajt kedveli. Alája közepmély szántás adandó. Magja a káposzta repcééhez hasonló. Annál jobb, minél sötétebb színű. Sorba vetésnél 2, szorvavetésnél 2—3 kg. magra van szükség kat. h.-ként Sorba vetve fogattal mivelhetjük. Sorlávolság 45—50 cm. A ritkítás 30 cm.-re történik. Vetés mélység 1—2 cm. Vetés ideje: aug. eleje. A tarló v. kerek répa a fagy és rothadás iránt kevésbé érzékeny. Eltartása kisebb asztagokban történik. Sok helyen haza sem hordják, ott takarmányoztatják fel a helyszínen levelestől együtt, juhokkal. A kerekrépa összetétele a következő: Tartalmaz 91.5% vizet, 0.7% hamut, 0.9% fehérjét, 60% szénhidrátot, 0.8% nyersrostot, 0.1% zsírt. Kat. h.-kénti terméshozama 200—250 mm. Minden házi állat szívesen eszi a tarlórepát legszívesebben a birka.

A pohánka bármely növény után közepmély szántásba vehető jul.—aug. hónapban, sorba (15 cm.) v. szorva, kat. h.-ként sorba 50—60 l., szorva 90—110 l. mag szükséges. A vetés mélysége 2—3 cm. Külön ápolást nem igényel, nagyon gyorsan fejlődik, elnyomja a gyomot. Magja hánva mint kása, vagy öröve mint liszt emberi eledeltől szolgál, ritkán lovak, sertések, baromfiak részére is használják. Korpája és polyvája különösen a lovak számára igen jó takarmány. Virágja kitünő méh legelő ad. Szalmája a hüvelyesek és gabona szalma között foglal helyet érték tekintetében.

Városok mellett, vagy azoktól nem messze vehetünk babot zölden való eladásra. Vetőmagot beszerezhetünk az alábbi helyeken: Hann és Tsa Kolozsvár Deák Ferenc-u. 11., Mezőgazdák Rt. Arad vagy Verkaufshalle Nagyszében cégeknél. Szükség szerint bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az E. G. E. titkári hivatala.

EGYLETI ÉLET.

Az okleveles gazdák küzdelme a földért. A földreform törvény alapján elvett földekből kielégítették már a parasztokat, az új telepéseket, tisztviselőket, ipari munkásokat, egyházakat, iskolákat, csendőrsőket, csak épen azok igényét nem, akik hivatásszerűen művelői a földnek, az okleveles gazdák, gazdaszettek és bérlők igényét nem. Az okleveles gazdák ezévből már harmadizben fordulnak a héten Garoflidhoz igényeik kielégítése céljából. Mint értesülünk, az E. G. E. Gazdasági osztályának mozgalmához a román okl. gazdák is csatlakozni óhajtanak, akiknek ügyelt ezirányban C. Martinovici, a kolozsvári mezőgazdasági kamara igazgatója intézi. A földreform végrehajtásának legnagyobb szégyene, hogy kizárólag csak azok nem részesülhettek eddig a földelosztásban, akik a föld termőerejének

okszertű kihasználását felsőfoku iskolákban tanulják és hivatalos volnának a falusi mintagazdaságok vezetésére.

Tagdíjnyugtázás. Könyvelőnk szabad-ságonléte miatt a július hónapban beérkezett tagdíjakat augusztus elején fogjuk nyugtázni.

Törvények, rendeletek.

A másodrangú vonalokon korlátlan ideig várhat a vonat. A C. F. R. rendeletileg közli, hogy a másodrangú vonalak csatlakozó vonatai korlátlan ideig tartoznak bevárni a fővonalak esetleges késéseit. Az eddigi gyakorlat szerint 30 percig vártak. A helyi forgalomban ez az intézkedés sok keserűséget fog okozni az utasoknak, míg az átszálló utasok sok időt takarítanak meg az új intézkedéssel.

Kisebb szakközlemények.

A mész mint növényi tápanyag.

A mésznek a termőtalajban kétféle szerepe van: először mint növényi tápanyag, másodsor mint a talaj fizikai és kémiai javító-anyagának. A növények között vannak mészkedvelők, melyek nem elégsznek meg annyi mészszel, mint amennyi a talajban van, vagy rendes körülmények között lenni szokott, hanem ennél többet kívánnak; ilyenek a herefélék, melyekről tudjuk, hogy csak olyan talajban diszlenek jól, amely nem szegény mész-tartalomban. Ez az oka annak is, hogy a lóhere, lucerna, baltacim, — ezenkívül a cukor- és takarmányrépa — meghálálja, ha a talajt megmeszezzük.

A régi időkben a gazdák (különösen a németek, kiknél sok helyen van mészszegény talaj) nem is vetettek lóherét és lucernát anélkül, hogy a földet meg ne meszezték volna. Meszezni szokták még a nedves, savanyufüves rétet és legelőt is, mert a mész a savanyu (nedves) talajt szelidíti, a talajban levő savakat megköti és így olyan, nemesebb füvek betelepítését és megerősödését teszi lehetővé, melyek a savanyu talajban nem tenyésznek. Meszezzük ezután még a homok- és tőzegtalajokat is, melyek rendszerint szegények mészben és így a sok meszet szerető herefélék nem jól tenyésznek bennük. A rét és legelő talajában azért is kell mésznek lennie, mivel enélkül a rajtuk termett fű is mészszegény és a legelő-állatok, kevés mészhez jutva, csontjágyulást, csontporhanyósságot kapnak.

Aranyér
„Anusol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkatrészekből mentes. Reggel és este egy kupocska lesz a végbélbe bevezetve.

3932

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES
BUCURESTI, Cal. Grivitei 61
Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

Vegyes közlemények.

Időjárás. A boifalusi cukorgyár meteorológiai állomása az időjárás változásait illetőleg a következő megfigyeléseket teite: a maximális légnyomás 722,0 volt június hó 29 ikén, a minimum pedig 709,8 volt június 15-én. A legnagyobb meleget, + 24,7 C. t június 20 án észlelték, a legkisebb meleg pedig + 6,5 C. volt június 6-án. Az átlagos hő 17,00 C. volt. A legnagyobb csapadék június 3-án 17,0 m/m volt. A csapadék egész havi mennyisége 85,8 m/m, a csapadékos napok száma 20 volt.

Az új szeszadó törvényt a minisztertanács megszavazta. A javaslat-szerint a szesz hektoliter fokkonkénti adója 60 L lesz, ezenkívül 20 százalékos érték adó is fizetendő utána. A „cujka” adója 30 fokig 250 L lesz, azonfelül minden fok után külön 2-30 L. A parfümök, kölni viz sib. szagosított szesz adója 2 L. A gyümölcs pálinka, borpárlat, borovitska és minden olyan ital, amelynek szesztartalma legalább 30 százalékos 1-50 L lesz. A bor és sör adója literfokként 10 L lesz, míg a pezsgőt 9 Lejjel terhelik meg. Minket elsősorban a bor- és gyümölcs pálinka adója érdekel. A fentiekből azt látjuk, hogy a bortermelés részére előre beharangozott nagy kedvezmény nem az adók leszállításából, hanem mérsékelt emeléséből áll. A mai naptól kezdve tehát a termelő fel kell emelje a borárakat, mert az állam is emeli az adókat, de a termelési költségek is mindennap fokozódnak s ha az áremelkedéssel lépést nem tartunk, nem fogjuk győzni a munkáltatási költségeket.

Szövetkezeti bérletek létesítése. A magyar kiscgazdák földjét sokhelyen olyan mértékig sajátították ki — így például a telepeseiket — hogy a meghagyott földterületen megélni nem tudnak. Ilyen vidékeken ajánlatos volna, ha a kiscgazdák alkalmi szövetkezetekbe tömörülve szövetkezeti bérleteket létesítenének. A földreform-törvény a kiscgazdákat előnyben részesíti a magános bérlekkel szemben és ezt az előnyt, ahol csak alkalom és mód kínálkozik rá ki is kell használniok. Az idej ősziön való bérletre az idő most van itten, tehát most kell azok iránt puhatólódzni és szervezkedni is. E téren szükséges tudni-valókat az E. G. E. titkári hivatala díjtalanul közli az érdekelt kiscgazdákkal, vagy gazdakörökkel.

60 ismeretterjesztő füzetett adott ki az E. G. E. a falufelnevelési és népművelési akciója rendén, amelyekből számos füzet már 6—8-ik kiadást is ért. A füzetek legnagyobb része képekkel van díszítve és népszerű stílusuk révén könnyen terjeszthetők a gazdasági szakismeretek. Minthogy azok ára alig egy pár lei a legszegényebb kiscgazda is beszerezheti. A gazdakörök, szövetkezetek, könyvtáraik részére kedvezményes áron kapják, ha ezügyben megkeresik az E. G. E. titkári hivatalát.

Vándorkiállítás a gazdakörök számára. A mezőgazdasági ismeretek terjesztésének egyik legalkalmasabb eszköze a kiállítások rendezése. Ezek azonban nagyon sok munkát és költséget igényelnek. Az E. G. E. kebelében újabban felmerült az a gondolat, hogy egy vándorkiállítást rendez, amit ma előszere-ttel mintavásárnak neveznek általában. E kiállítás kapcsán az egyesület képekben bemutatná a nemesített növények, műtrágyafélék sib. használatának előnyeit, a modern gazdasági gépeket, a növényvédelmi szereket, állaggyógyászati cikkeket, képekkel illusztrálná a leggyakoribb és veszedelmesebb emberi, állati betegségeket. Bemutatná az állattenyésztés terén a különböző fajtájú állatokat, feltüntetvén, mely eszközökkel és módokkal lehet azok termelőképeségét a maximumra emelni. E vándorkiállítás dióhéjban felölelné mindazt, amit a falu népének tudnia kell a mezőgazdaság, termelés előbbre vitele és fejlesztése terén. A terv megvalósítása az érdekelt ipari- és gyári

vállalatok támogatásával bizonyára sikerre fog vezetni.

Gazdaköralakulás. Örömmel adunk hírt a misztótfalusi gazdakör megalakulásáról. A megalakulás az ottani fogyasztási szövetkezet támogatásával és ennek körében ment végbe. A misztótfalusi gazdakör az 56-ik gazdakör, amely az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjaként alakult meg folyó évben.

Előadások a cukorrépatermelésről. Az E. G. E. Cukorrépatermelő Szakosztálya felkérése folytán a hét folyamán előadást tartottak: dr. Péter Béla, c. gazd. akadémiai igazgató Marosludason és Marosdécsén „A cukorrépa élete és betegségei” címen, továbbá Sztanilói Károly, áll. intéző Mezőzáhon és Mezőszengyelben. Az előadásokat mindenütt a gazdaközön-ség nagy érdeklődéssel hallgatta.

Dr. Ruzitska Béla ny. egyetemi tanár, kiváló szaktudós irányítása mellett *Chemotechnica* néven műszaki, vegyi iroda indult meg Kolozsvárt (Egyetem-u. 3. sz. alatt) A új vállalkozás Románia egyetlen ily vállalkozása. A Chemotechnica munkákra kiterjed mindenre, ami a vegyészeti és a vegyészettel bármily összefüggésben levő gyáripár szükségletére vonatkozik, így vegyelemzések, szakvéleményezésekre, gyártási eljárások bármiféle szaktanácsadására. A chemotechnika munkássága a mezőgazdaság terén is sokoldalulag igénybevehető.

A járhatatlan utak megállítják a gazdasági élet vérkeringését. Aá idej, valamint a karácsonyi árvizek nemcsak a megyei hanem a községi utakat is annyira megrongálták, hogy azok egészen járhatatlanok és a forgalom a magános gazdák szántóföldjein, vagy kaszálóin bonyolódik le számos helyen. Itt van az őszi betakarítás ideje és nem látunk sehol semmi mozgást és igyekezetet, hogy a hatóságok intézkednének az utak rendbehozatala érdekében. Eddig csak a fuvarosok és vásárosok lajtorjás szekerét borultak fel, törtek össze, vagy maradtak a kátyuban, de a hordás megkezdésével a széna, gabona, répa behordása sok helyen a lehetetlenséggel határos. Talán a magán gazdák területére terelő utak elzárásával lehetne rászoritani az illetékes hatóságokat a közutak javítására, mert maholnap több lesz a kitérő, mint az egyenes út. A rossz utak több időt, nagyobb igaerőt követelnek és a gazdákat ezulon is nagy károsodások érik.

Országos vásárok.

1926. július hó 26-án Bánffyhunad, Felsővisó, Gerend, Gyulafehérvár, Nagypalád, Nagytama, Parajd, Szinerváralja. — 27-én Balázstelke, Oravicafalú, Székesut; — 28-án Búza, Magyarszentpál, Mártonhegy, Szalárd; — 29-én, Bázna, Nyárádszereda; — 30-án Briu Mare, Hosszúfalú, Lövéte, Szászrégen; — 31-én Egerhát, Érmihályfalva, Nagybacon, Pálos

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-ter) 7. sz.
Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — *Affiliált intézetei:* Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruraktárak a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3805

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezéseéért felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.
Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Mureşen 10.) címére küldendők. Ot példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

Lej	
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 6 12 16
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 6 12 16
12. Ritter G. A házikert	30 31 37 41
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhere természetéről	8 9 15 19
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárlíz termelése	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állatok takarmányozása	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása	10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonytsága	5 6 12 16
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5 6 12 16
46. L'Hullier I. A káposzta-félék termesztése	5 6 12 16
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények el- lenségei	10 11 17 21
54. Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gaz- dasági társadalomtudományban	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtőkészítés	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vaj- készítés	15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdély juhál és juh- tenyésztése	40 41 47 51
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés	10 11 17 22
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 16
Hágtatási jegyzék darabja	5 6 12 16
Hágtatási és borjázási jegyzék darabja	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 6 12 16
Próbafejési napló darabja	5 6 12 11
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 21 27 36
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 6 12 14
Szegődménylevél darabja	3 4 10 16
Gazdakör alapszabályminta drbja	5 6 12 11
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 11 17 21
Dr. Szentkirályi Ákos „Erdély szarvas- marha-tenyésztésének dolga”	15 16 22 26

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 3 lej. Vestag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíthatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lej.

Intézőt, vagy ispánt, nőt vagy nőtlent azonnali belépésre keresek, ki gazdaságomat önállóan tudja vezetni és tejgazdaságban alkalmazva volt. Clm a kiadó-hivatalban.

3940.

Terjesszük az Erdélyi Gazdát a gazdák körében!

Minden modern gazdaságban a
szuperfoszfát-műtrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórással holdan-
ként 200—300 kg. terméstöbblet érhető el.

„MARASESTI” Societate Anonimă Română pentru Industrii
Chimice Bucureşti, Str. Câmpineanu No. 4.